

TẬP ĐỌC

TRÍ DŨNG SONG TOÀN

I – MỤC ĐÍCH, YÊU CẦU

1. Đọc lưu loát, diễn cảm bài văn – giọng đọc lúc rắn rỏi, hào hứng ; lúc trầm lắng, tiếc thương. Biết đọc phân biệt lời các nhân vật : Giang Văn Minh, vua Minh, đại thần nhà Minh, vua Lê Thần Tông.

2. Hiểu ý nghĩa bài đọc : Ca ngợi sứ thần Giang Văn Minh trí dũng song toàn, bảo vệ được quyền lợi và danh dự của đất nước khi đi sứ nước ngoài.

II – ĐỒ DÙNG DẠY – HỌC

Tranh minh hoạ bài đọc trong SGK.

III – CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY – HỌC

A – KIỂM TRA BÀI CŨ

HS đọc bài *Nhà tài trợ đặc biệt của Cách mạng*, trả lời câu hỏi về nội dung bài.

B – DẠY BÀI MỚI

1. Giới thiệu bài

Trí dũng song toàn là truyện kể về một nhân vật nổi tiếng trong lịch sử nước ta – danh nhân Giang Văn Minh. Qua truyện này, các em sẽ hiểu thêm về tài năng, khí phách, công lao và cái chết lẫm liệt của thám hoa Giang Văn Minh cách ngày nay ngót 400 năm.

2. Hướng dẫn HS luyện đọc và tìm hiểu bài

a) Luyện đọc

– Một hoặc hai HS khá, giỏi (tiếp nối nhau) đọc bài văn.

– HS quan sát tranh minh hoạ sứ thần Giang Văn Minh oai phong, khẳng khái đối đáp giữa triều đình nhà Minh.

– Hai, ba tốp HS (mỗi tốp 4 em) tiếp nối nhau đọc từng đoạn văn. Có thể chia bài làm 4 đoạn như sau :

Đoạn 1 : Từ đầu đến *mời ông đến hỏi cho ra lẽ*.

Đoạn 2 : Từ *Thám hoa vừa khóc* đến *thoát khỏi nạn mỗi năm cống nạp một tượng vàng để đền mạng Liễu Thăng*.

Đoạn 3 : Từ *Lân khác* đến *sai người ám hại ông*.

Đoạn 4 : Phần còn lại.

Khi HS đọc, GV kết hợp sửa lỗi cho HS ; giúp HS hiểu những từ ngữ được chú giải trong SGK (*trí dũng song toàn, thám hoa, Giang Văn Minh, Liễu Thăng, đồng trụ*, giải nghĩa thêm các từ : *tiếp kiến* (gặp mặt), *hạ chỉ* (ra chiếu chỉ, ra lệnh), *than* (than thở), *cống nạp* (*nạp* : nộp).

– HS luyện đọc theo cặp.

– Một, hai HS đọc lại cả bài.

– GV đọc diễn cảm bài văn. Chú ý đọc đúng lời Giang Văn Minh ở từng đoạn đối thoại :

Đoạn Giang Văn Minh than khóc – giọng ân hận, xót thương. Câu hỏi : *Vậy, tướng Liễu Thăng đã tử trận mấy trăm năm, sao hằng năm nhà vua vẫn bắt nước tôi cử người mang lễ vật sang cúng giỗ ?* – giọng cứng cỏi. Đoạn Giang Văn Minh ứng đối – giọng đồng dạng, tự hào (*Bạch Đằng thuở trước máu còn loang*).

Đoạn kết, đọc chậm, giọng xót thương.

b) *Tìm hiểu bài*

* *Gợi ý trả lời các câu hỏi :*

– *Sứ thần Giang Văn Minh làm cách nào để vua nhà Minh bãi bỏ lệ gộp giỗ Liễu Thăng ?* (... vờ khóc than vì không có mặt ở nhà để cúng giỗ cụ tổ năm đời. Vua Minh phán : không ai phải giỗ người đã chết từ năm đời. Giang Văn Minh tâu luôn : *Vậy, tướng Liễu Thăng tử trận đã mấy trăm năm, sao hằng năm nhà vua vẫn bắt nước tôi cử người mang lễ vật sang cúng giỗ ?* Vua Minh biết đã mắc mưu vẫn phải tuyên bố bỏ lệ gộp giỗ Liễu Thăng.)

GV phân tích thêm để HS nhận ra sự khôn khéo của Giang Văn Minh : đẩy vua nhà Minh vào hoàn cảnh vô tình thừa nhận sự vô lí của mình, từ đó dù biết đã mắc mưu vẫn phải bỏ lệ bắt nước Việt gộp giỗ Liễu Thăng.

– *Nhắc lại nội dung cuộc đối đáp giữa ông Giang Văn Minh với đại thần nhà Minh.*

GV mời một vài HS tiếp nối nhau nhắc lại cuộc đối đáp.

– *Vì sao vua nhà Minh sai người ám hại ông Giang Văn Minh ?* (Vua Minh mắc mưu Giang Văn Minh, phải bỏ lệ gộp giỗ Liễu Thăng nên căm ghét ông. Nay thấy Giang Văn Minh không những không chịu nhún nhường trước câu đối của đại thần trong triều, còn dám lấy việc quân đội cả ba triều đại Nam Hán, Tống và Nguyên đều thảm bại trên sông Bạch Đằng để đối lại, nên giận quá, sai người ám hại Giang Văn Minh.)

– *Vì sao có thể nói ông Giang Văn Minh là người trí dũng song toàn ?* (Vì Giang Văn Minh vừa mưu trí, vừa bất khuất. Giữa triều đình nhà Minh, ông biết dùng mưu để vua nhà Minh buộc phải bỏ lệ gộp giỗ Liễu Thăng cho nước Việt ; để giữ thể diện và danh dự đất nước, ông dũng cảm, không sợ chết, dám đối lại một vế đối tràn đầy lòng tự hào dân tộc.)

c) *Đọc diễn cảm*

– GV mời 5 HS luyện đọc diễn cảm bài văn theo cách phân vai (người dẫn chuyện, Giang Văn Minh, vua nhà Minh, đại thần nhà Minh, vua Lê Thần Tông). GV hướng dẫn HS đọc đúng lời Giang Văn Minh và các nhân vật.

– GV chọn một đoạn văn tiêu biểu, hướng dẫn cả lớp luyện đọc diễn cảm đoạn văn. Có thể chọn đoạn sau :

*Chờ rất lâu mà vẫn không được vua nhà Minh cho tiếp kiến, ông vờ **khóc lóc** rất **thâm thiết**. Vua Minh liền **hạ chỉ** mời ông đến hỏi cho ra lẽ.*

*Thám hoa vừa **khóc** vừa **than** rằng :*

*– Hôm nay là ngày **giỗ cụ tổ năm đời** của thần, nhưng thần không có mặt ở nhà để **cúng giỗ**. Thật là **bất hiếu** với tổ tiên !*

*Vua Minh **phán** :*

*– **Không ai** phải **giỗ** người đã **chết từ năm đời**. Sứ thần **khóc lóc** như vậy thật **không phải lễ** !*

*Giang Văn Minh nghe vậy, **bèn tâu** :*

*– **Vậy, tướng Liễu Thăng tử trận đã **mấy trăm năm**, sao hằng năm nhà vua vẫn bắt nước tôi cử người mang lễ vật sang **cúng giỗ** ?***

Trình tự hướng dẫn : GV đọc mẫu – Từng tốp 3 HS luyện đọc diễn cảm đoạn văn theo vai (người dẫn chuyện, Giang Văn Minh, vua nhà Minh) – HS thi đọc.

3. **Củng cố, dặn dò**

– HS nhắc lại ý nghĩa của câu chuyện.

– GV nhận xét tiết học. Dặn HS kể câu chuyện về Giang Văn Minh cho người thân.